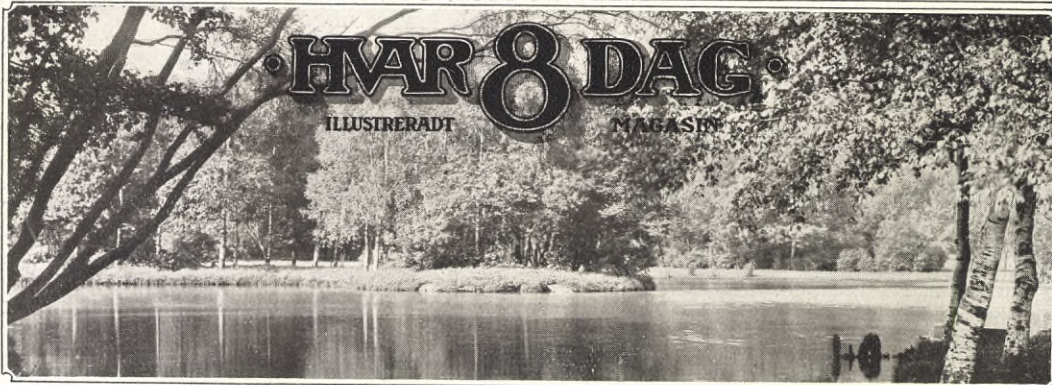

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SOMMARBILD FRÅN GÖTEBORG. — FOTO. HULANDER, GÖTEBORG

16:DE ÅRG.

DEN 2 SEPTEMBER 1915

N:o 50

Över porträtt.

Öf. de Högst Alltredigast

Gust. Gustafsson

GUSTAF GUSTAFSSON.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

„Stockholms Dagblad“ intager sedan länge — om man bortser från den vördnadsvärda, men en särställning intagande „Post- och Inrikes Tidningar“, som vår officiella tidnings officiella namn lyder — platsen som vår huvudstads äldsta dagblad. Dess första nummer utkom nämligen redan den 2 januari 1824. Till en början afsåg tidningen helt anspråkslöst att vara ett för hufvudstadens behof äsedt annonsorgan, hvari mot betalning öfverståhållareämbetets och poliskammarens kungörelser blefvo införda: allt framgent fungerar den som Stockholms stads officiella annonstidning. Först under redaktörskap af J. A. Walldén (1834—1869) utvecklade den sig tillika till en innehållsrik nyhetstidning och förskaffade sig under ledning af dennes son, Wilhelm Walldén (1869—1884) äfven en politisk afdelning, som från början af 1870-talet gaf den anseende för att vara en af Sveriges inflytelserikaste politiska dagblad. Under Wilhelm Walldén liksom sedermera under bröderna Montan fick den sin utmärkande prägel af ett nära samarbete och medarbetareskap från den högre ämbetsmannavärldens sida, något, som å ena sidan gaf den en viss byråkratisk anstrykning, men å den andra satte den i stånd att på ett af fackkunskap, sans och opartiskhet utmärkt sätt utreda och klarlägga på dagordningen stående spörsmål. I partiväsandets tjänst trädde „Stockholms Dagblad“ i någon mån redan under 1880-talets tullstrider, men på ett mera framträdande sätt först då dr Karl Hildebrand 1904 blifvit dess hufvudredaktör och tidningen från 1906 afgjort framträdde som det nykonsoliderade konservativa eller „moderata“ partiets hufvudorgan. Som sådant har det haft att glädja sig åt en storartad utveckling och intager numera en af de allra främsta platserna i hufvudstadsprässen. Äran af, att den alltjämt med framgång härd denna rangställning tillkommer icke minst dess nuvarande hufvudredaktör, hr Gustaf Gustafsson, hvilken år 1913 efterträdde dr Hildebrand som tidningens ledande chef.

Gustaf Gustafsson är född i Kumla församling af Örebro län den 21 augusti 1865 och fyllde sålunda helt nyligen sitt femtionde år. Föräldrarna voro landtbrukaren därstädes Gustaf Larsson och hans maka Beata Larsson. Efter att ha genomgått Örebro högre allmänna läroverk kom han 1885 som student till Uppsala, där han efter två år aflade filosofie kandidatexamen. På hösten samma år inträdde han på den publicistiska banan, för hvilken han med sin rörliga häg, goda kunskaper och starka politiska intressen hade betydande förutsättningar. Han blef medarbetare i „Vårt Land“ och stannade i denna strängt konservativa och protektionistiska tidning i icke mindre än elfva år. Rätt snart kom han emellertid till insikt om, att det konservativa partiets framtid vore tillspillogifven, därest det fortfarande gjorde sig till målsman för den non possumus-politik, som i synnerhet vid midten af 1890-talet förhärskade inom det-samma och som i själfva verket uppbar en redan ilydd tids och en händöende generations politiska ideal. Redan under sista tiden af sin verksamhet i „Vårt Land“ var han i tillfälle att låta nya signaler framskynta och sedan han på hösten 1898 efter Bengt Hägge blifvit hufvudredaktör och utgifvare af Östgöta Correspondenten, dröjde det icke länge, förr än den svenska allmänheten till sin öfverraskning gjorde den upptäckten, att „höger“ icke var identiskt med stillastående och reaktion, utan att äfven detta parti var behärskadt af den allmänna rörelseprincipen, om än den hos det var verksam i en särskild riktning. Så ställde sig

Gustafsson från början välvillig till den framstegsvänliga „rikspolitik“, som betecknade den andra Boströmska ministären, men framförallt blef det den nya, ungdomsfriska och med en kraftig „vilja till lifvet“ utrustade högerpolitik, hvilken betecknade den Lindmanska ministärens öfvertagande af makten, som kunde glädja sig åt Gustafssons sympatier och värdefulla understöd. Hans verksamhet i Östergötland visste icke af hvarken rast eller ro och med en iver och framgång, som i andra delar af landet saknade motstycke, lyckades han här skaffa de nya åskådningarna inpass. De enda allvarigare motgångar, som drabbade vänsterpartierna vid 1908 års andrakammarval, hade de att anteckna just i Östgötavalkretsarna, och värdet af Gustafssons personliga insatser härvidlag kom icke minst till synes därigenom, att samma partier tre år senare i dessa samma trakter firade några af sina största triumfer, sedan Gustafsson kallats till en annan verksamhetsort.

Förmodligen var det just valframgångarna i Östergötland, som gjorde, att högerns valorganisation kastade sina blickar på Gustafsson, när det gällde att skaffa en verksam ledande kraft vid det organisationsarbete af ny art, som förestod efter den allmänna rösträttnings genomförande och vid det proportionella valsystemets förestående tillämpning i praktiken. Allmänna valmansförbundet kallade honom 1909 till sin ombudsman och insatte honom i sitt verkställande utskott. Äfven i denna sin egenskap var han outtröttlig, och att såväl lands-tings- som andra-kammarvalen 1911 fingo ett utfall, som närmast liknade ett jordskred åt vänster, var säkerligen icke hans fel, utan berodde mera på taktiska misstag af högerns riksdagspartier och deras regering såväl som på de konservativa massornas inboende tröghet: det fordrades starkare krafter än den vanliga agitationens och organisationens att sätta dem i rörelse. I högeruppmarschen i hufvudstaden särskildt vid stadsfullmäktigevalen vann den Gustafssonska organisationstalangen däremot nya segrar.

Men Gustafsson var dock framför allt tidningsman och han längtade nog tillbaka till det i viss mening sträfsammare, men dock vida tacksammare värfvet att fritt få hängiiva sig åt det dagliga upplysningsarbetet. Sedan länge hade han haft anseende som en af högerpressens mest dugande och insiktsfulla krafter, den där ingalunda inskränkt sig till den politiska journalistiken, utan ägnat sitt intresse åt tidningsmannakallets alla grenar, så att han kände sitt yrke i grund. Så kom det sig, att när dr Hildebrand 1913 önskade aflösning, Gustafsson kallades att efterträda honom som ledare af landets främsta högerorgan. Som sådan har han städe låtit sig angeläget vara att söka upprätthålla „Sthlms Dgblds“ goda traditioner icke blott tidningstekniskt sedt, utan äfven i aiseende på värdig ton och förnäm hållning, i sanning icke den lättaste uppgift i den närvarande partitiden.

Som skriftställare har Gustafsson gjort sig känd utom genom sina publicistiska inlägg äfven genom talrika broschyrer och ströskrifter, genom hvilka han ansenligt bidragit till spridandet af kännedom om de konservativa åskådningarna.

Medlem af Publicistklubben sedan 1895 har Gustafsson på olika sätt tagits i anspråk för den journalistiska föreningsverksamheten såväl i Östra Sveriges prässförening som i själfva Publicistklubben, hvars ordförande han för närvarande är.

Sedan år 1889 är Gustafsson i äktenskap förenad med Lovise (Louise) Aurora Hesse, dotter af fabrikören Otto Hesse i Norrköping.

SVENSKA STADSFÖRBUNDETS KONGRESS I MALMÖ.

Malmö har under de senaste dagarna varit mötesplatsen för ett flertal stadsadministrativa föreningar och sammanslutningar: Svenska stadsförbundet, Föreningen Sveriges stadsdomare, Föreningen Sveriges stadsombudsmän och kommunalsekreterare äfvensom Föreningen Sveriges auditörer.

Svenska stadsförbundets andra ordinarie årskongress, som öppnades den 3 sept. i Knutssalen räknade som deltagare 169 ombud för städer, köpingar och municipalsamhällen samt ett 80-tal andra intresserade. Bland spörsmål, som kongressen haft under behandling, hafva varit städernas lfsmedelsfråga med hänsyn till den rådande kristiden, den förestående processreformens inverkan på anordnande af städernas förvaltningar, föreliggande förslag till nya hälsovårdsföreskrifter för riket, drätsel förvaltningens omorganisation m. m.

Mötesförhandlingarne afslutades den 4 sept.

Foto. Dehmig, Malmö.

ÖGONBLICKSBILD FRÅN KONGRESSFÖRHANDLINGARNE. Vi namnteckna: 1. Landshöfd. greve R. de la Gardie; 2. justitierådet Borgström; 3. dr E. Lindahl, Malmö; 4. grossh. A. Carlander, Göteborg; 5. Borgmäst. Skytte, Malmö; 6. grossh. Swartz, Norrköping; 7. prof. Phragmén; 8. dir. A. Stålberg, Eskilstuna; 9. disp. Hulting; 10. dr Y. Larsson, sekr.

HOS SVENSKA SAMARITER I WIEN.

KORRESPONDENS TILL H. B. D. FRÅN GRUFVE BIRGER MÖRNER.

Genom de skumma gatorna i den stora stadens utkant rullar genom natten en rad mörka lastautomobiler. Syntes icke, där de svänga om hörnet, det röda korsets tecken på en vit bakgrund kunde man tro att en cirkus att undgå mängdens nyfikenhet valt denna tysta tid af dygnet att förlätta sig med hästar, elefanter och dresserade tigrar. Utanför ett nyss färdigt större skolhus af sten stannar det långa tåget. Denna byggnad är, såsom ses af den hvita fanan med röda korset som lämnats kvar öfver natten och nu hänger tung och fuktig öfver

Efter fotograf.

TRANSPORT AF SÅRADE.

Klisché: Emig. Sjöström

Efter fotograf.

PÅ LASARETTETS GÅRD EFTER ANKOMSTEN.

Klisché: Emig. Sjöström

huset tassar en osynlig man med lie. Då och då trycker han mot rutan ett köttlöst ansikte, lystet stirra de tomma ögonhålorna. Det gäller schasa honom bort.

Låt oss följa den första bären. In bäres den i ett rum, där mot noggrann förteckning, den sårades alla värdesaker aflämnas. I därpå följande rum befrias han från kläder och förband, som brännas eller desinficeras. I nästa rum undergår han en välbeförlig klippnings- och rakningsprocess. Därefter införes han i ett badrum. Är då den sårade så svag att han icke kan uthärda ett vanligt bad, tvättas han där han ligger på bären. Och detta är ofta ingen småsak. Oaktadt de sårade förut vårdats

Forts. å sid. 799.

porten, förvandlad till sjukhus — ett af Wiens otaliga krigslazarett. I skenet från sjukvårdssoldaternas lyktor kan man tydligt läsa anslaget "Reserve Spital No: 15."

Automobilerna rycka upp en efter annan framför porten och aflasta. Bår efter bår med sårade soldater bäras in. Stympade, blodiga, smutsiga stackars djäflar med ögonen sjunkna in i huvudet, magra, ofta kvidande. Där finnas ungrare med kolsvarta ögonbryn, checker med väldiga knävelborar, kroater, ståtliga karlar med breda ansikten, österrikiska polacker och tyrolare. De tyska österrikarna äro i minoriteten.

Det är i detta sjukhus svenska läkare, svenska sköterskor begå sin samaritertjänst. Fyra svenska kirurger, tolf systrar sträfvä här efter bästa förmåga att förbinda och omse de sår, som människor tillfogat andra människor kanske utan att egentligen veta hvarför. Rundt kring

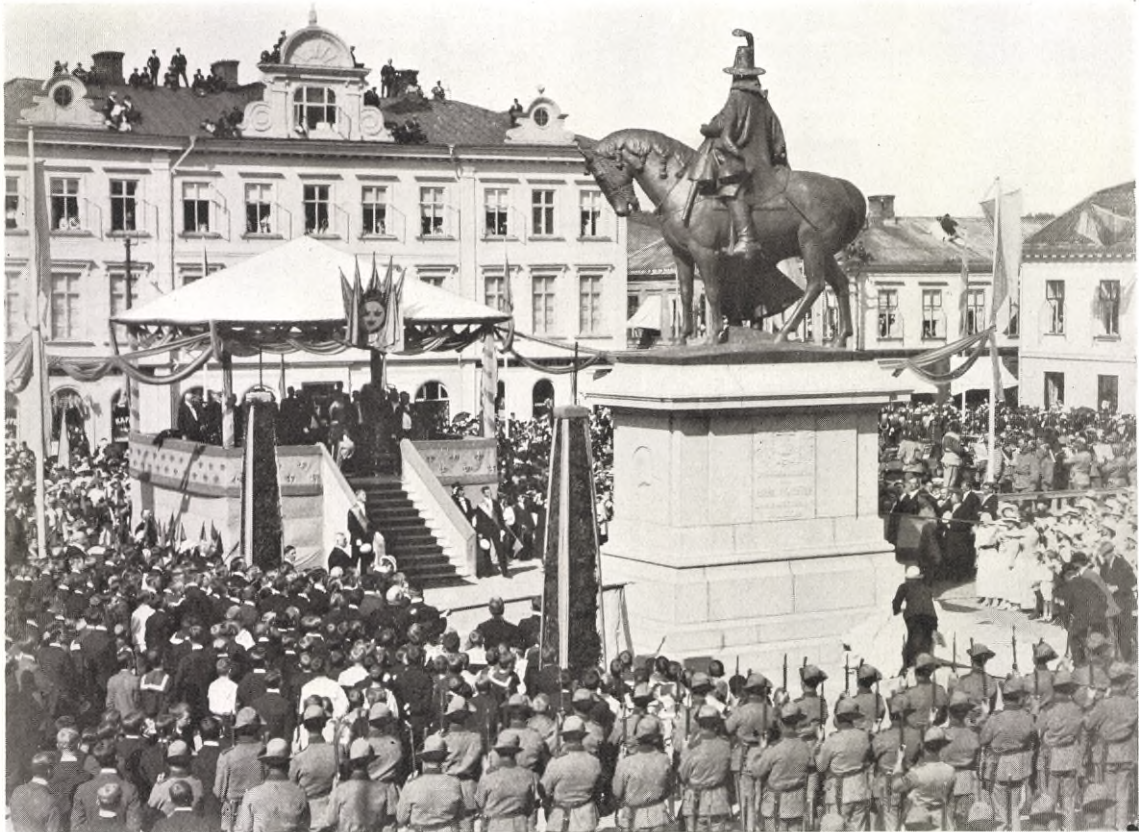

Efter fotograf.

OPERATIONSSAL. Svenska läkare och svenska sköterskor. I midten grefvinnan A. Trolle, född Gyldenstolpe.

Klisché: Emig. Sjöström

DEN NYA CARL X GUSTAF-STODEN I UDDEVALLA.

NÄR KONUNGEN BJUDIT
TÄCKELSET FALLA. *Aftäck-*
ningen den 31 augusti.

Carl X Gustafsstatyn i Uddevalla aftäcktes under stora högtidligheter den 31 aug. Det låg sol och glans öfver den i fästskrud klädda staden och hos de ofantliga folkskara-
ror, som från när och fjärran infunnit sig för att deltaga i högtidligheten, gaf sig en varm patriotisk stämning tillkänna.

På Gustaf Adolfs torg, där kungastoden fått sin plats, paraderade trupper, hvarjämte staber och kärer, skolor, föreningar och korporationer samt inbjudna slutit upp kring statyn.

Konungen som vid 11-tiden anlände till fästplatsen, hälsades vid sin ankomst med kungssången hvarefter följde musik af Bohusläns regementets musikkår. Landshöfding Lagerbring framträdde nu och anhöll efter sitt högtidstal, ägnadt Carl X Gustafs minne, att konungen

HIFAR 8 DAGS GÖTTORRESFOTOGRAF.

ÅSKEN ÖFRÖ: N. PERSSON

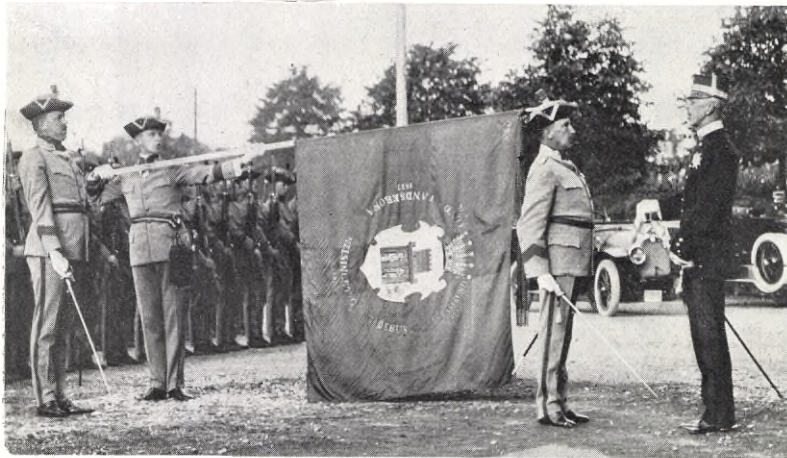
mätte bjuda täckelset falla. Med stark stämma, som bar orden ut öfver de stora folkskaraorna höll konungen där efter aftäckningstalet, slutande det samma sålunda:

“Mätte vi aldrig glömma våra förfäders gärning i fosterlandets tjänst! Mätte detta vara oss en kraftig maning, särskildt under nuvarande allvarsfyllda tid, att i alla våra handlingar först och sist tänka på Sveriges lycka och iramtida väl!”

Den stämmningsfulla högtidligheten, vid hvilken ytterligare förekom sång och deklamation, afslutades med ett af konungen utbrakt, entusiastiskt mottaget: “Lefve för vårt gamla kära fädernesland!”

DEN NYA STODEN ÖFVER BOHUSLÄNS ÅTERERÖFRARE MED SIN STORE FÄLTHERRE, ERIK DAHLBERG, vest i Uddevalla och skänkt till staden af grossh. A. F. Cavalli-Holmgren. Dess skulptör är professor Th. Lundberg.

KONUNGABESÖKET I UDDEVALLA.

T. v.: KONUNGENS ANKOMST. Vid H. M.t.s vänstra sida landshöfd. frih. Lagerbring och biskop Rodhe.

T. h.: EFTER AFTÄCKNINGEN AF CARL X GUSTAF STATYN.

Till bild å nästa sida.

Under en liten rekreationstripp i automobil kom i torsdags ärkebiskop Nathan Söderblom på ett kort besök till Trönö i Hälsingland, i hvars prästgård ärkebiskopen är född och där han tillbringat sina första år. Han åtföljdes på resan af riksantikvarien B. Sahlin, konstnären Anders Zorn med fru samt sin syster, fröken Hanna Söderblom. Besöket gällde Trönö gamla kyrka, en af de tidigaste i Norrland, i hvilken dr O. Jansse i dagarne gjort en intressant undersökning i syfte att uppsöka grundmurarne från kyrkans äldsta byggnadsskeden. Bilden visar ärkebiskopen midt ibland Trönöborna.

KONUNGEN HÄLSAR HONNÖRSVAKTEN i Bohusläns reg:te under befäl af kapten Lilliehöök.

Den nu aftäckta statyn, hvilken till skapare har prof. Th. Lundberg, har tillkommit genom en frikostig donation af grosshandlanden A. F. Cavalli-Holmgren, till börden bohusläning men numera bosatt i Stockholm. Donatorn, som af sjukdom hindrades att närvara vid aftäckningshögtidligheten, har af konungen i extra ordenskapitel utnämmts till riddare af Nordstjärneorden.

KONUNGEN BESER BOHUSLÄNS REG:TES NY KASERNER. Bakom H. M:t generalerna von Platen och Uggle, främst öfverste Melin, den nye regementschefen. — H. 8 D. Gbgsfot.

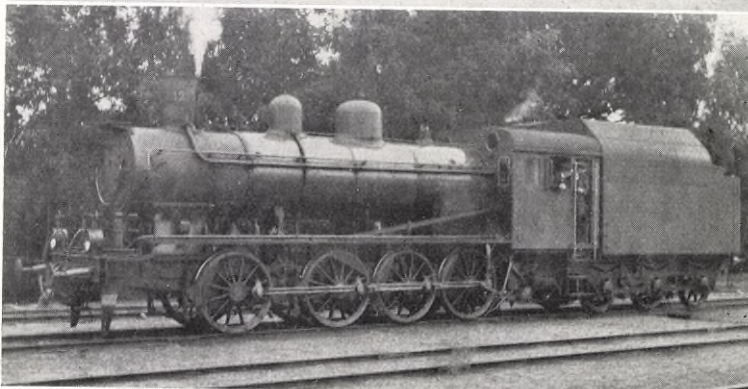

Foto Pettersson, Gbg.

Foto: Bengt Skjerve

Öfverst t. v.:
KONUNGAPARET VID BALTZAR VON
PLATENS GRAF under Motalabesöket.
(Foto Pettersson, Gbg).

T. h.:
ÄRKEBISKOPEN I SIN HEMBYGD.
(Fo o. Grandin, Söderhamn.)
Text å föreg. sida.

Mellerst:
KONUNGEN HÅLSAR BOHUSLÄNS
REEMENTES OFFICERSKÅR.
(Foto. Lundbäck, Uddevalla.)

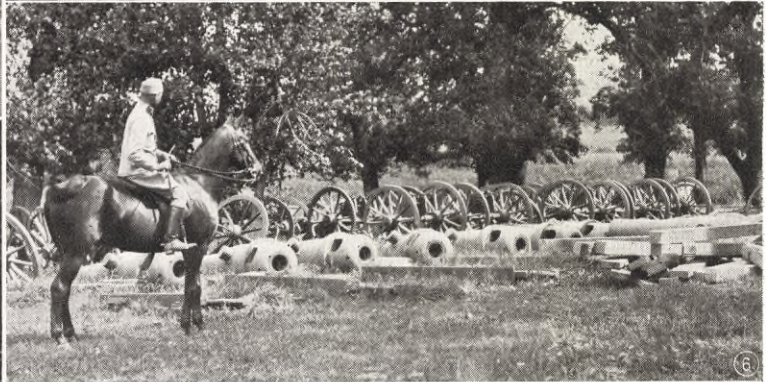
Nederst:
LOKOMOTIVET FÖR ELDNING MED
TORFPULVER, körde för första gången
det kungliga tåget till Motala.

DE NYERÖFRADE RYSKA FÄSTNINGARNA KO

1. KOVNO. Utsikt öfver fästningen med den af tyskarna anlagda bron. — 2—4. NOVO GEORGIEVSK: 2. ETT AF DE SÖNDERSKJUTNA FORTEN (*Dembe*). 3. AF DE RYSKA TRUPPERNA FÖRE AFTÅGET FÖRSTÖRDA ÅNGARE OCH MINFARTYG I WEICHSEL. 4. FÅNGNA RYSSAR FÖRAS FRÅN FÄSTNINGEN öfver den af tyskarna anlagda pontonbron. 5—8. BREST-LITOVSK.

JO, NOVO GEORGIEVSK OCH BREST-LITOVSK

5. DET AF RYSSARNA VID AFTÅGET I BRAND STUCKNA CITADELLET; Tyskarne vid släcknings- och räddningsarbetet. 6. RYSKA KANONER AF ÄLDRE MODELL som obrukliggjordes innan aftåget. 7. EN AFDELNING TILLPÅNGATAGNA RYSSAR. 8. RYSK MASSLAKT PÅ HÄSTAR som 'cke kunde medföras på ryssarnas hastiga återtåg. — 9. WARSCHAU. Tysk kögvakt vid rådhuset.

OTOGRAFIER.

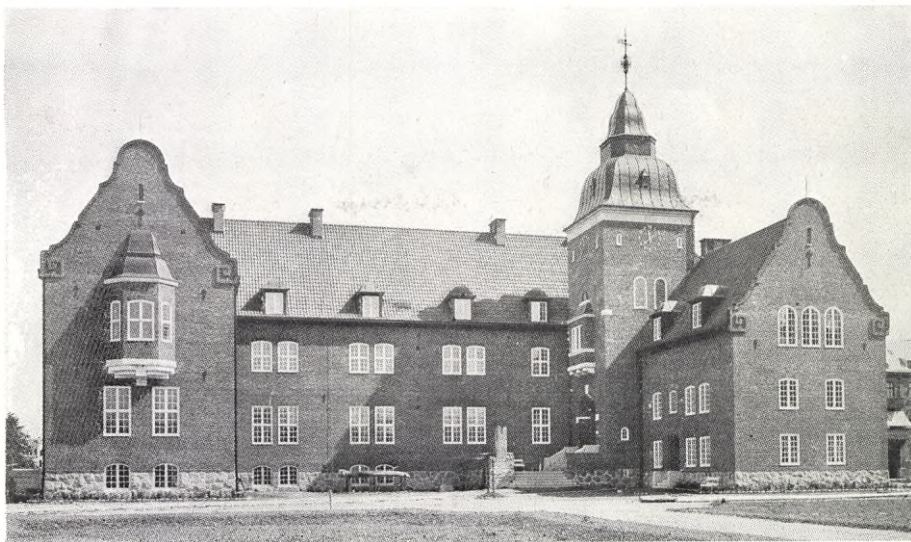

Foto. Liljer. th, Kristianstad.

Klitch. Bengt Sjöström.

KRISTIANSTADS NYINVIGDA TEKNISKA SKOLA OCH MUSEUM.

lagt en bärig grund för det stora företaget, samt vid Kristianstads läns fornminnesförening, som till muséet överlämnat sina värdefulla kulturhistoriska samlingar. Den ståtliga byggnaden, hvilken utförts efter ritningar af stadsarkitekten P. Håkansson, inrymmer stads-

Foto. Lundström, Gta. DAVID EDSTRÖMS NYA PORTRÄTTMEDALJONG AF A. U. BÄÄTH.

bibliotek, skollokal, museisalar och målareateljé samt i källarvåningen smedja, ciseljerings- och modelleringsrum. Byggnaden har i uppförande dragit en kostnad af c:a 200,000 kr.

Till den framlidne skalden A. U. Bääths graf på Östra begravningsplatsen i Göteborg hade, som man torde erinra sig, skulptören David Edström utfört ett monument, ett granitblock med en däri uthuggen porträttbild. Denna vann emellertid icke gillande hos dem, som med det resta monumentet velat hedra den hänsöfne skaldens minne, och konstnären, som böjde sig för den enstämmiga kritiken, utlovade en förbättring af arbetet. Löftet har nu infriats, i det att den underkända bilden i dagarna ersatts af en i graniten infädd bronsplatta med en i hög relief utförd bild, hvilken genom sitt konstvärde och sin stora porträttlighet vunnit fullt erkännande.

Foto. Sörjertz.

EN TRÄDOMVUXEN GRAFVÅRD VID VADSTENA KLOSTERKYRKA.

Klitch. Bengt Sjöström.

Text å sid. 798.

Foto. Küller, Malmö.

MALMÖ ALLMÄNNA SJUKHUS' SOMMARHEM.

Klitch. Bengt Sjöström.

Text å sid. 798.

Efter fotografi. HERTIGEN AF MECKLENBURG VID DE TURKISKA DARDANELLERTRUPPERNA, mottagen af dessas öfverbefälhafvare, general Liman von Sanders och Fresno bey. Klåck: Bengt Sjöfversparva

VÄRLDSKRIGET.

Det väldiga slagfältet i öster fortfar att vara hufvudskafeplatsen för krigshändelserna. Under veckan 29 aug.—5 sept., världskrigets femtiosjunde, ha de förbundnes härar varit stadda i jämn framryckning från Kovno i norr ner till Kovel i söder. Norr om Kovno ha strider utkämpats särskildt om

brohufvudet vid Friedrichstadt; ehuru rapporterna haft nästan ingenting att berätta från denna nordliga del, ha säkerligen här en serie mycket viktiga operationer företagits på ömse sidor. På detta ainsnitt ha emellertid centralmakterna ännu icke märkat få samma övertag öfver de ryska trupperna som söder om Kovno.

Eichshorns armé har efter Njemenlinjens sprängande fortsatt framryckningen till trakterna öster om Orany, samtidigt med att längre söderut Grodno utsatts för allt starkare tryck. På onsdagen föllo utanverken i de förbundnas händer, och på fredagen togs staden med storm. Ryssarne hade äfven här i tid lätt utrymma platsen.

Schoitz, som under förra veckan erötrade Bjälystok, fortsätter mot Volkovysk, medan Gallwitz passerar mellan öfre Narev och Bjälovjäskogen.

Prins Leopolds trupper ha numera de väldiga skogsmarkerna bakom sig.

Mackensens armégrupp, som den 3 sept. redan stod 30 km. öster om Kobryn, befinner sig fortfarande invecklad i förföljelsestrider med ryssarnes arriärtrupper. Söder om honom går Linsingen segerrikt fram. Den 31 aug. stormade österrikarne fästningen Luzk vid Styr; centralmakterna ha nu tagit fjorton stora fästningar från ryssarne.

Åf särskildt intresse ha händelserna varit på den galiziska krigsskafeplatsen, där efter en länge oförändrad situation de förbundna nu öfvergått till offensiven. Ryssarne ha måst vika äfven här. De retirera f. n. öfver Strypa och Sereth och torde snart vara fullständigt utdrifna ur Galizien.

Den väntade förkrossande katastrof, hvaraf ryssarne troddes komma att drabbas öster om Buglinjen, har ännu icke gått i uppfyllelse; väldiga offer i manskap och materiel har dock återtagit kostat storfursten. Enligt en tysk rapport ha ryssarne endast i augusti må-

Forts. å sin. 798.

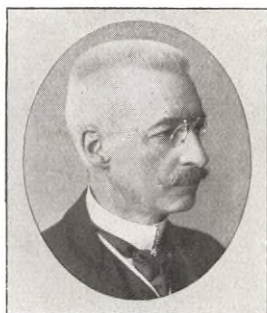
Efter fotografi. TYSKT GARNISONS LASARETT I JERUSALEM, förut ryskt sjukhus. Klåck: Bengt Sjöfversparva

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å sid. 798.

A. BELLINDER.
F. d. Lektor. — Mönarp.
70 år 10 Sept.*

J. W. E. G. LECHÉ.
Professor. — Stockholm.
65 år 4 Sept.*

N. TORPSON,
Seminarirektor. — Landskrona.
60 år 14 Sept.

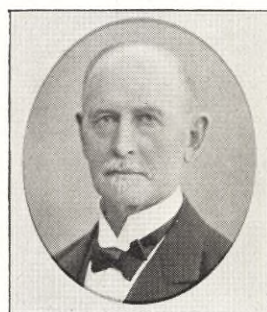
A. V. V. FLODÉN.
Läroverksadjunkt. — Jönköping.
60 år 20 Aug.*

O. F. WISTRÖM.
Direktör. — Mjölby.
70 år 4 Sept.*

I. PALM.
Bankdirektör. — Stockholm.
65 år 29 Aug.

J. ASBERG.
Verkst. direktör. — Stockholm.
60 år 28 Aug.

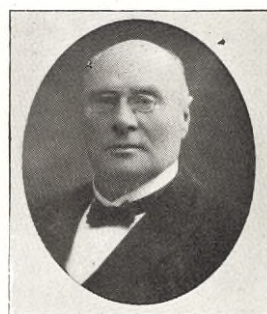
C. O. FORSBERG
Disponent. — Dejefors.
50 år 5 Sept.*

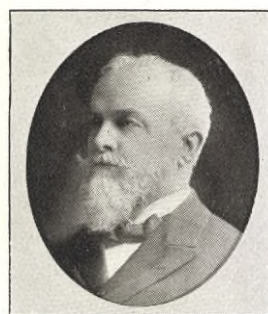
E. F. JACOBSON.
Lifmedikus — Stockholm.
65 år 7 Sept.*

C. C. EKERÖTH.
Fördelningsläkare. — Stockholm.
62 år 2 Sept.*

J. T. GRÖNWALL.
F. d. Regem:tsläkare. — Ronneby.
65 år den 2 Sept.*

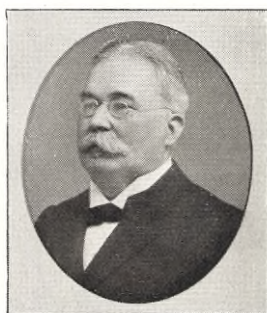
H. G. O. ENELL.
Apotekare. — Stockholm.
65 år 13 Sept.*

P. A. V. SCHOTTE.
Landssekreterare. F. d. Statsråd.
Karlstad. — 55 år 13 Sept.*

O. S. MANNHEIMER.
V. Häradshöfding. Advokat.
Göteborg. — 55 år 12 Sept.*

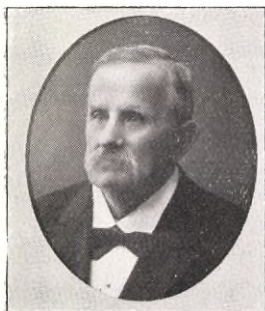
F. G. TIMELIN.
Häradshöfding. — Bräkne-Hoby.
Nyvald led. af Riksd. F. K.*

K. H. AHLBERG.
Rådman. — Göteborg.
50 år 2 Sept.*

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å nästa sida.

A. M. HELLSTRÖM.
F. d. Öfverjägmästare. — Umeå.
80 år 4 Sept.*

C. SVENSSON.
Byggmästare. — Karlshamn.
65 år 28 Aug.*

G. SEGERQVIST.
Bruksförvaltare. — Iggesund.
50 år 20 Aug.*

G. EKELUND.
Sjökapten. — Stockholm.
50 år 30 Aug.

A. E. BEFWE.
Stadsarkitekt. — Eskilstuna.
55 år 12 Sept.*

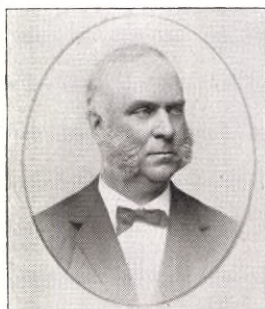
F. G. ENGSTRÖM.
Kontr.-prost. Kyrkoherde. — Skee.
50 år 28 Aug.*

H. HÖGLUND.
Författare. — Stockholm.
50 år 6 Sept.*

C. H. WIGERT-LUNDSTRÖM.
Hufvudredaktör. — Göteborg.
40 år 13 Sept.*

A. OLDENBURG †.
Hofrättsnotarie. — Stockholm.
F. 32. † 7 Aug.

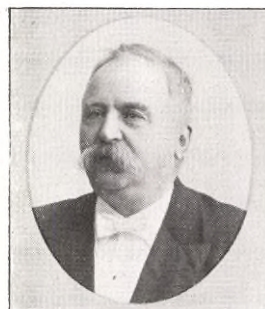
E. O. LILJEWALCH †
Grosshandlande. — Stockholm.
F. 33. † 20 Aug.*

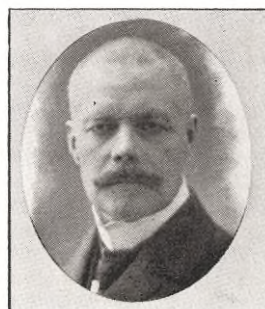
A. E. WESTERSTRÖM †.
Direktör. — Lund.
F. 35. † 16 Aug.*

J. A. R. LANGE †.
F. d. Sjökapten. — Brännö.
F. 39. † 26 Aug.*

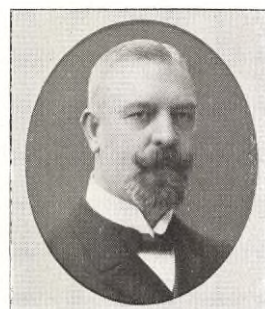
G. ENGBERG †.
Rådman. — Alingsås.
F. 41. † 29 Aug.*

F. DUNÉR †.
Barkdirektör. — Kristianstad.
F. 54. † 24 Aug.*

P. J. AHLSTRÖM †.
Byggmästare. Kommunalman.
Landskrona. — F. 60. † 14 Aug.

K. V. E. LUNDSTRÖM †.
Kronolönsman. — Fumba.
F. 65. † 29 Augusti.*

AUGUST BELLINDER. Stud.-ex. 67, fil. dr. ult. 72, lektor i hist. o. moderns. i Örebro 75, v. Göteborgs h. latinlärov. 87—11. Led. af Riksd. F. K. sedan 07, led. af konstit.-utsk. Led. af Vet.- o. Vitterh.-samt. i Göteborg.

WILHELM LECHE. Stud.-ex. 70, fil. dr. 77, doc. i zoologi v. Lunds univ. 76, prof. i zoologi v. Stockholms högskola sedan 84. Naturvetenskapl. förf. Led. af Vet.-soc. i Upsala.

ALEXIS FLODÉN. Stud.-ex. 77, fil. kand. 79, adj. i Jönköping sedan 89; v. olika tillf. vik. lektor derst. Har f. språk- o. konststudier företagit vidsträckt resor i Europa o. idkar en betydande föreläsningsverksamhet.

OSCAR WISTRÖM. Deleg. o. dir. i Klosters Övsn a-b. i Mjölby. Led. af kyrko- o. skoloråd. o. af kommunalnmd. V. ordf. i styr. i Wiölby sparbank.

CARL OTTO FÖRSBERG. Afl. byggm.-ex. v. Tekn. skolan i Stockholm, ex. elev v. Tekn. högsk. arkitektad. o. förman v. Ekmanska snick. fabr. till 90, sistn. är förestånd. i trävaruhandl. v. Hellefors bruks a-b. Förvaltare v. Dejefors bruk 02, startade 05 Dejefors krait- o. fabr. a-b. och är sedan dess bol. disponent. Disponent i Frykfors a-b. samt i Vermlands elektr. försäljning a-b. Sedan 03 led. af kommunalnmd. o. vägstyr., landstingsman 05—10.

EMIL JACOBSON. Stud.-ex. 70, med. lic. 78, prakt. läkare i Stockholm sedan 79. Intend. v. Hjo vattenkuranst. 84—86, v. Loka helso-brunn 90—02, v. Varbergs hafsbadanst. sedan 03. Lfmedikus 91.

CARL EKERÖTH. Stud.-ex. 69, med. lic. 81, militärläk. sedan 82; fördeln.-läkare i Fältläk-kåren o. chef i Arméförvaltning-intend.-dep. sjukvårdsbyrå 93—02, fördeln.-läkare v. 4de Arméfördeln. sedan 02. Utg. skr. rör. militärsjukvård.

JOHAN (JANNE) GRÖNWALL. Stud.-ex. 70, med. lic. 82, distr.-läk. i Valdemarsvik 82—85, e. prov.-läk. Löberöd 86—93, reg.-läk. v. Blek. bat. o. Karlskr. gren.-reg. 93—13. Ordf. i fattigv.-styr. o. pens.-nmd.

HENRIK ENELL. Apot.-ex. 75, apotekare i Stockholm sedan 90, inneh. af apot. Örnén. Led. af farmakopékomm. 94—01, af permanenta farmakopékomm. sedt. 02. Led. af Apotekaresocieteten direktiön sedt 95.

AXEL SCHOTTE. Stud.-ex. 78, jur. kand. 86, v. hid 89, länsnot. i Gefle. län s. a. landssekr. i Verm. län sedan 02. Statsråd o. chef i Civildep. 05—06 o. 11—14. Led. af Riksd. A. K. sedan 09. Biografi o. helsid.-portr. ärg. XIV:36.

OTTO MANNHEIMER. Stud.-ex. 79, jur. utr. kand. 87, v. hid 90, advokat i Göteborg o. deleg. i Ph. Lemans adv.-byrå der sedan 96; Led. af Sv. advokatsamt. 90, dess ordf. sedan 12. Styr.-ordf. i Göteborg. arbetsförmidd. o. i Göteborg. h. samskola. Led. af Sociala rådet, sekt. arbetsförmidd. Led. af Göteborgs stadsfullmäktige o. drätselkammare, led. af förl.-nmd. Led. af Riksd. F. K. sedan 11.

FRANS GUSTAF TIMELIN. F. 52, stud.-ex. 74, hofr.-ex. 78, v. hid. 81, ord. hid. i Västerb. v. doms. 95, i Bräcke här. doms. sedan 12. Landstingsman i Västerb. län. 97—13. I dagarne utsedd t. efterträdare efter afl. disp. A. Åström i Riksd. F. K. i Västerb. län.

KNUT AHLBERG. Stud.-ex. 84, hofr.-ex. 90, v. hid 93, tj.-gj. i doms. 90—95, stadsnot. i Göteborg 05, rådmän der sedan 08. V. ordf. i Sv. likbränningsören Göteborg.

MAGNUS (MANNE) HELLSTRÖM. Stud.-ex. 56, intr. v. skogsinst. 59, skogsinsp. i Vesterb. 88, öfverjägäst. der 89. Framstående björnjägare

o. fiskodlare. Mångårig led. af stadsfullmäktige i Umeå o. förvalt.-utsk. af drätselkamm. samt af styr. i bank a-b. Stockholm—Öfre Norrland o. sedan i Norrl.-banken. T. o. m. 13 ordf. i styr. i Umeå spritbolag.

CARL SVENSSON. Byggmästare i Karlshamn. Led. af stadsfullm. 04—12, af Ståd. allm. brandst.-bol.s komm. sedan 93, led. af byggr. nmd. dess v. ordf. 93, ordf. sedan 10.

GUSTAF SEGERQVIST. Stud.-ex. 84; anst. v. järnbruk och sedan 90 v. Iggesund. Ordf. i komm.-stämma sedan 91, i fattigv.-styr. sedan s. a. i vägstyr., lfmedelkomm.; v. ordf. i kyrkost. o. skoloråd.

EMIL BEFWE. Afg. fr. Chalmersska inst. 81, fr. Fria konst.-akad. 84. Lärare v. Tekn. skolan i Eskilstuna sedan 98. Stadsarkitekt der sedan 02.

GERG ENGSTRÖM. Stud.-ex. 85, prestex. 95, förestånd. o. förste lär. v. Göteborgs barnhus 1900, kommun. 06, kyrkoh. i Skee sedan 11, prost i Vibornas n. kontr. 13. Landstingsman 10—13, led. af Riksd. A. K. sedan 11.

HJALMAR HÖGLUND. Utgiftiv ett flertal, större och mindre, skönlitterära arbeten. För "Vid St. Olas källa" erhöll han Sv. akad. andra pris. Medverkat i ett flertal tidningar och tidskrifter. Har varit bosatt i sin norrländska hemtrakt intill dessa dagar då han tillträder sekretäreposten vid De Blindas Förening i Stockholm.

HAKON WIGERT-LUNDSTRÖM. Stud.-ex. 94, fil. lic. 1900. Medarbetare inom huvudstadspressen 1900—04; red. o. utg. af Skånska Aftonbl. 04—07, af Malmötidn. Skån. Aftonbl. 07—09, verkst. dir. i Malmö tryck. a-b. 07—08, v. verkst. dir. i tryck- o. tidn. a-b. Södra Sverige 09; red. o. utg. Nya Wernl. tidn. o. Wernländingen 09. Sedan några år red. o. utg. af Göteborgs Morzonpost.

EDWARD LILJEVALCH †. I yngre år grosshandl. o. skeppsredare i Visby, flyttade senare sin affär till Stockholm. Tog 70 initiativ t. bildande af Bergnings- o. dykeri a-b. Neptun u. var dess förste chef. Detta bolags utomordentliga betydelse för in- o. utländsk skeppsfart är numera öfver hela världen erkänd. Led. af Stockholms stadsfullm. 87—06, led. af drätselnämnden 93—06, dess ordf. 01—06. Ordf. i gasverksstyr., led. af hand. o. sjöf.-nmd. Biografi o. helsid.-portr. ärg. IX: 15.

AXEL WESTERSTRÖM †. Pharm. kand. 55, öfverg. fr. apoteksrör. o. grundl. vin- o. spi-it-affär m. destiller.-verk i Lund 60, hvilket sedermera ombildades t. aktiebolag m. W. som verkst. dir. t. 02. Led. af drätselkammaren 69—85, af stadsfullmäktige 78—04, under många år led. o. ordf. i styr. i sparbanken i Lunds stad, led. af centralstyr. i a-b. Skån. hand.-banken 96—08.

KNUT LUNDSTRÖM †. Kr.-länsn. i Svartlösa hrd. V. ordf. i komm.-stämma, ordf. i Tumba municipalstämma o. mun. fullm.

RUDOLF LANGE †. Ingick efter afl. sjökaptensex. v. lotsverket, lots-älrdeman 74, öfverlots 81—09. På sin tid under många år kommunalordf. i Styrsö.

GUSTAF ENGBERG †. Inneh. af en betydande jernhandelsaffär Alingsås sedan 69. Rådman sedan 94. Led. af stadsfullmäktige, landstingsman. Ordf. i styr. i Göteborg. ensk. banks afd. kontor.

FRITHIOF DUNER †. Intr. i Skånes ensk. banks tj. 70, styr. led. o. verkst. dir. i Kristianstads ensk. banks afd. kontor i Kristianstad 98—01 kontrollidir. i Åhus 1900—01, styr. led. o. verkst. dir. i Södra Sveriges afd. kontor i K:s'ad t. 2.

Forts. fr. sid. 795.

nad förlorat i fångar 2,000 officerare och 270,000 man, vidare öfver 2,200 kanoner och 560 kul-sprutor. Sedan den stora offensiven började i Galizien, den 2 maj, ha 1,100,000 ryssar tagits till fånga.

På den västra krigsskådeplatsen är icke håller under denna vecka annat af rapporter än strider om enstaka skyttegrävar, en häftig fransk attack i Vogeserna, följd af en liknande våldsam tysk motattack, och för öfrigt artilleristrider och fortsatt mineringskrig på olika åsnitt.

I söder utveckla italienarne alltjämt samma fruktlösa krigföring. Någon förändring har icke inträffat.

Vid *Dardanelerna* ha de allierade sökt förbättra sin ställning vid Anaforta och efter förbittrade strider med turkarne vunnit ytterligare någon men obetydlig terräng; i det hela är läget oförändrad. Enligt förljudande skulle 200,000 man italienska trupper vara att divänta.

Enligt en turkisk uppgift skulle åter en engelsk transportångare ha gått till botten i Aegeiska havet med ca 1,500 man.

Bland de politiska händelserna har *underhandlingarne mellan Tyskland och Amerika* lagt beslag på största intresset. Såväl Lusitania- som Arabic-affären synes nu komma att bli tillfredsställande ordnade, och hela frågan om det tyska undervattenskriget får sin lösning genom den tyska förklaringen, att hädanefter passagerareångare icke skola angripas utan föregående varning.

Text till bild å sid. 794.

Malmö allmänna sjukhus' sommarhem vid Höllvikens station besöktes härom dagen på inbjudan af sjukhusets direktiön af representanter för Malmö stadsfullmäktige och drätselkammare, läkare, donatorer m. fl. De inbjudna besågo med lika stort intresse som liflig tillfredsställelse det vackra i en frisk och härlig trakt belägna sjukhemmet, en fri-

stad sommartiden för fattiga minderåriga patienter vid Malmö sjukhus.

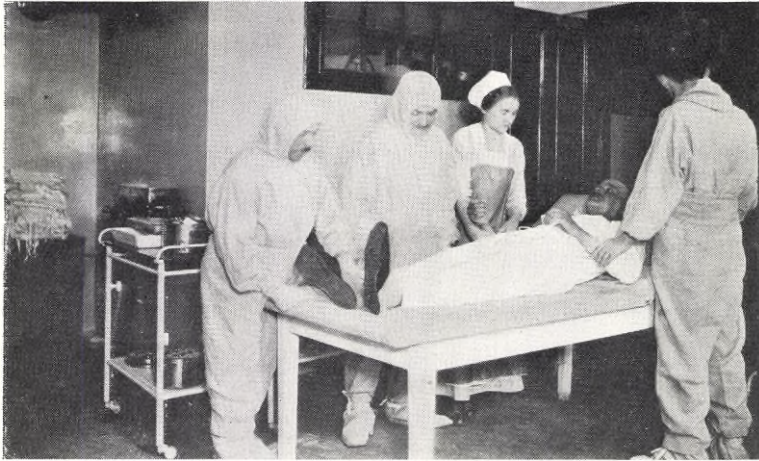
Efter att under åren 1912—14 hafva disponerat en förhyrd villa vid Höllviken har hemmet i sommar förvärfvat en byggnad, hvilken flyttats hit ut från Baltiska utställningen, där den inrymde kristallglasbrukens glashytta. I hemmet hafva i sommar mottagits tjugosju små patienter men man hoppas att till nästa år, då byggnadens inre omdaning hunnit fullbordas kunna finna plats för ett femtital barr.

Till bild å sid. 800.

Förra veckan var en verklig premiärernas vecka i huvudstaden. *Dramatiska teatern* bjöd under den då arrangerade Strindbergsveckan en serie af intressanta teaterafnär, af hvilka ett par med Strindbergska uppremiärer och direktör Ranft hade premiär på tre af sina scener. Strindbergsveckan inleddes med en repris ur "Fadren" och dagen därpå följde som den ena af nyheterna den förut aldrig spelade enaktningen "Debet och kredit" jämte en repris af "Fordringsägare". Den 1 september gafs så "Moderskärlek" med fruor Raphael och Zanderholm, lyckligt återgifvande de komplicerade huvudrollerna. Af de Ranftska premiärerna väckte den på *Oscarsteatern* det största intresse. Där gafs en operett af ungraren Jacobi, benämnd "Madame Szibill", och gjorde ganska stor lycka. Spelet hade stor del i framgången. Teaterns nye primo amoroso, finnen Adolf Niska, var en mycket angenäm bekantskap att göra, vacker stämning, förträffligt spel och en lycklig apparition. Fru Maj Schultz var en ny ackvisition på spinnsidan, som också lofvar ett godt tillskott i teaterns ensemble.

Till bild å sid. 794.

Vår bild, tagen vid *Vadstena klosterkyrka* återgiiver en vid västra kyrkmuren stående jättestor ask, hvilken växt ut öfver och nu i sin stam till hälften innesluter en gravård. Trädet mäter i omkrets 6 m. I grafven är enligt traditioner jordad en Margareta Engelbrekt.

Efter fotografi.

RUM FÖR ANLÄGGANDE AF PROVVISORISKT FÖRBAND.

Klöhn: Hengt Sjöförsvar

Forts. fr. sid. 788.

i de främsta liniernas sjukvårdsformationer, äro många fulla med ohyra.

Då man vet, att exempelvis fläcktyfus — antagligen den gamla välkända sjukdom som under namn af "fältsjuka" i forna tider skördat så många svenska hjältars lif — öfverföres genom löss, är det tydligt i huru hög grad desinfektionen spelar roll i den moderna krigshygienen. Apropos, hur är det ställt i svenska arméns utrustning i händelse af krig? Finnes där hemma på förhand anstalter vidtagna för anordnandet af desinfektionsstationer? Man har sagt mig, att de sista krigen gifvit den lärdomen att ett väl ordnad desinfektionsväsen är en af de viktigaste faktorerna i kampen mot krigets elände.

När nu den sårade efter bästa förmåga tvagen och ren införes i det sista rummet erhåller han ett provisoriskt förband, undergår inför den tjänstgörande läkaren och en militärperson ett kortare förhör angående namn, regemente etc. Sannolikhetsdiagnos ställes och i händelse symptom till den fruktade tetanus (stelkramp) befaras verkställes injektion.

Nu kunna en stund därefter de illa tilltygade varselerna ånyo kanske efter månader däruppe i salarna sträcka sig i ordnad bädd. Vänliga vårdarinnor i hvita förkläden och nystärkta mössor sätta i deras utmerglade händer en skål med stärkande soppa. Blott nu denna nya ro, fränsedt plågorna, icke allt för mycket stördes af tanken på den blifvande operationen. En stor del af dem äro nämligen mer eller mindre fullpepprade med projektiler eller bitar däraf. Vanliga gevärskulor, även kopparmantlade, äro relativt mindre farliga äfven om de som mera sällan händer stanna inom kroppen — stundom behöfva de då icke ens bortplockas, men de runda shrapnels äro betänkliga och än mer skärfvora af granater, som lemna stygga, upprifna sår.

I de ljusa operationsrummen hafva våra läkare fullt upp att göra, hälst dagarne efter en ny transport. I hvarje sal finnes tvänne operationsbord och esomoftast arbetas på dem båda. Här ligga de utsträckta, nakna, bedöfvade gestalterna med ethermasken framför munnen, mumlande obegripliga ord på sitt hemlands språk, medan de hvita systrarna hålla deras händer och den svenske läkaren i sin långa hvita rock med mask för ansiktet skär djupt i det lefvande köttet. Ofta äro såren variga, en stinkande gulgrön vätska sprutar

eller väller ofta fram vid deras vidrörande. Gäller operationen uttagandet af en projektil kan man icke undgå att kanske för tusende gången gripas af vördnad och beundran för den revolution Röntgenfotograferingen medfört i krigskirurgien. Mot fönstren sitta negativerna, som för hvarje enskildt fall utförts. Å dessa synes tydligt projektilernas form och läge, genom enkla ekvationer kunna med ledning däraf på förhand det sistnämnda uträknas ända till på centimetern.

"Spitalskommendant" är Oberstabsarzt d:r Drach. Filialen, dit konvalescenter och lätt sårade skickas är Regierungsrath d:r Löbl, en liten liflig, intelligent, svartmuskig österrikisk herre, som af våra tjänande landsmän omfattas med mycken sympati.

Och själf är han glad och synbarligen stolt öfver sina svenska kolleger. I tvenne afseenden tycktes han till och med nästan anse n:r XV bilda en viss epok. Dels i afseende på "die Entlausungs Frage" — den där förde kampen mot lössen och deras afföda, som i början beredt utomordentliga svårigheter. Pro secundo det af svenske läkaren doktor Bauer här genomförda systemet, att med vissa mellantider ny uppsättning friska läkarekrafter tillföras lasarettet, och sist, men ej minst viktigt den utomordentliga betydelse som de svenska kvinnliga sjukgymnasternas arbete visat sig hafva i fråga om konvalescenternas återställande. Och att detta sistnämnda i hög grad måste glädja den gode österrikaren framgår af det faktum, att ensamt i Österrike beräknas kriget medföra som ett af sina resultat en half million invalider, hvilka själva och med sina familjer i mer eller mindre grad torde komma att falla det allmänna till last. Kan den svenska sjukgymnastiken — såsom torde framgå af det lilla Geheimerådets antydning — verkligen visa sig innebära ett så kraftigt kampmedel till motverkandet af ett dylikt bedröfligt proletariat, har den kulturmission af världshistorisk betydelse att fylla, och då har vår svenska sjukgymnastik vid sidan af Röntgens strålar skapat sig en plats i det stora världskrigets historia — ej på det blad där "Tjocka Bertha", undervattensbåtarna och Zeppelinarna lysa — men på det blad, där en gång skall stå förtecknad hvad under dessa mörka tider gjordes i det godas tjänst.

Aug. 1915.

BLIF
MEDARBETARE

I

HVAR 8 DAG

EN LITEN SVENSKA HOS SÅRADE TYSKA SOLDATER.

OSCARSTEATERNS NYA OPERETT. Fru Schultz-Lindberg och herr Adolf Niska, teaterns nyförvärfvade tenor, i "Madams Szibill".

bladet och vann en utomordentlig anslutning. Från hela Sverige fanns deltagare i utställningen och bland utställarna märktes bl. a. kronprinsparet, som från Sofiero sändt en kollektion af rodnande flugsvampar. En af de mest uppmärksammade utställarna var herr Hugo Stelin, Stockholm, som också eröfrade det af *Hvar 8 Dag* skänkta hederspriset, ett cigarrettskrin af silver. Utställningen, som hölls öppen under fyra dagar samlade en utomordentligt talrik publik, hvilken under hela tiden fyllde lokalerna till sista plats. I

Konstnären Einar Nerman har under sommaren vistats i Värmland med bostad å Rottneros Familjepensionat i och för studier till det Gösta Berling-galleri han har under utarbetande. Galleriet, som kommer att omfatta ett 30-tal bilder, återlivande personer och platser i Gösta Berlings saga, utkommer julen 1917 på Norstedt & Söners förlag.

På torsdagen i förra veckan öppnades i Gillefs festvåning i Stockholm den största svamputställning, som rågonsin hållits i vårt land. Den hade arrangerats af Svenska Dag-

DRAMATISKA TEATERNS STRINDBERGS-PROGRAM: Fru Raphael-Linden i "Moterskärlek".
Foto. Jagers, Sthlm.

GÖSTA BERLINGS NYE TECKNARE: EINAR NERMAN PÅ "EKEBY" (ROTTNEROS). Amatörfoto.

samband med utställningen höll hemkonsulenten, frkn Thora Holm, en serie mycket lilligt frekventerade föreläsningar i beredning och konservering af svamp.

FRÅN SVENSKA DAGBLADETS STORA SVAMP-UTSTÄLLNING I STOCKHOLM. Herr Hugo Stelins samling som eröfrade H. 8. D:s hederspris.

INNEHÅLL: Redaktör Gustaf Gustafsson (biografi och helsidesporträtt). — Karl X Gustafs-statyn i Uddevalla afträckes. — Svenska samariter i Wien. — Världskriget. — Teaterpremiärer. — Bilder till dagskrönikon. — Veckans porträttgalleri.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.